

Er ref. SvK 2025/5008

Svenska kraftnät
Energienheten
registrator@svk.se

Vår ref. Johan Bruce

Remissyttrande från SKGS om Vägledning för kostnadsfördelning samt Effektkrav vid anslutning till elsystemet

Sammanfattning

SKGS tackar för möjligheten att yttra sig om Vägledning för kostnadsfördelning samt Effektkrav vid anslutning till elsystemet

SKGS vill särskilt poängtera följande:

- Anslutningsavgifter bör vara baserade på en grund princip och som huvudregel ska förstärkningar i det maskade inte klassas som kundspecifika.
- Stora bolag som planerar för produktion eller ökat behov av el, och som har egna resurser samt investeringsvilja borde enklare kunna få linjekoncession för att ansluta det egna projektet till överliggande elnät.

SKGS yttrande

Vägledning för kostnadsfördelning

Energimarknadsinspektionen har remitterat nya föreskrifter och allmänna råd om anslutningsavgifter. I det förslaget är huvudinriktningen att anslutningsavgifterna ska vara grunda. Svenska Kraftnät bör basera sin vägledning om kostnadsfördelning vid nyanslutning eller utökade abonnemang på samma principer och basera dessa på det remitterade materialet.

Anslutningsavgifter bör vara baserade på en grund princip då det ger en effektivare offert- och anslutningsprocess, en ökad förutsägbarhet för anslutande kunder samt en lägre risk för tvister mellan nätföretag och anslutande kunder. Frågan om grunda anslutningskostnader är också en fråga om konkurrenskraft. I de flesta länder i Europa används grunda anslutningsavgifter, varför djupa anslutningsavgifter ger etableringar i Sverige en konkurrensnackdel.

Svenska kraftnät anger i sin metod för utformning att det vid förstärkningar i det maskade stamnätet ska fördelningen mellan kundspecifik nytta och kollektiv nytta utvärderas. Om åtgärder som bedöms ingå i det maskade stamnätet inte ger en kollektiv nytta som överstiger kostnaden, klassificerade de som kundspecifika. Denna skrivning riskerar att skapa otydlighet och leda till att storleken på anslutningsavgiften blir godtycklig då det kan vara svårt att förutse hur nyttan fördelas mellan kunden och kollektivet. Transmissionsnätet är en nationell ryggrad vars robusthet och kapacitet gynnar alla användare. Att enskilda projekt ska finansiera denna infrastruktur motverkar en samhällsekonomiskt effektiv nätutbyggnad. SKGS anser därför att förstärkningar i det maskade stamnätet som huvudregel inte ska klassas som kundspecifika. Endast i undantagsfall när anslutningar tydligt driver oproportionerligt stora

kostnader för kundkollektivet ska förstärkningar i det maskade nätet kunna anses som kunds specifika. Risken för att förstärkningar i transmissionsnätet blir outnyttjade får anses som låg.

Svenska kraftnät föreslår att om en anslutning blir en del av det maskade stamnätet efter att den är driftsatt, så kommer inte anslutningsavgiften att ändras. SKGS anser att om Svenska kraftnät inom en tioårsperiod ingår anslutningsavtal för en eller flera anläggningar och nätdelarna kommer att användas av andra anläggningar ska Svenska kraftnät återbetala en proportionerlig andel av anslutningsavgiften till den som äger anläggningen.

Effektkrav vid anslutning till elsystemet

Svenska kraftnät avser att förtydliga att:

- Svenska kraftnäts effektkrav inte är en effektnivå när en ansökan om anslutning kan skickas direkt till Svenska kraftnät utan utgör ett tekniskt riktmärke som används i nätplaneringen när Svenska kraftnät undersöker förutsättningar för att bygga ut och förstärka stamnätet. Vidare avser man att tydliggöra
- Oavsett om en anslutning kan komma att ansluts direkt till stamnätet eller inte så ska ansökan om anslutning först ske via befintligt distributionssystem.
- att det kan finnas enskilda fall där stamnätet är mest lämplig för anslutning men att bedömningen sker av Svenska kraftnät i nära dialog med det distributionsnätsföretag dit ansökan skett

Fler företag vittnar om att de skulle behöva ha en dialog direkt med Svenska kraftnät, men tvingas föra en dialog via regionnätsbolaget. SKGS anser därför att det bör finnas en möjlighet att ha en dialog direkt med Svenska kraftnät om anslutningen sker på en hög spänningsnivå även om det finns ett befintligt eller planerat regionnät i området. Svenska kraftnät bör göra det enklare för fler aktörer att bidra i nätutbyggnaden. Fler behöver hjälpa till för att öka kapaciteten i elnäten. Stora bolag som planerar för produktion eller ökat behov av el, och som har egna resurser samt investeringsvilja borde enklare kunna få linjekoncession för att ansluta det egna projektet till överliggande elnät. Det förutsätter att Svenska kraftnät öppnar upp för att de som uppfyller kriterierna att ansluta skyndsamt. Det skulle effektivisera utbyggnaden av elnätet och bidra till att nätagarna kan lägga sina resurser på andra prioriteringar. Dessutom belastar det inte samhället i stort genom ökade elnätsavgifter, vilket ofta är en effekt när elnätsbolagen bygger ut.

SKGS har i sitt yttrande om Elmarknadsutredningen föreslagit att Svenska kraftnät skulle få en rådighet över regionnäten. Det skulle underlätta planeringen för anslutningen av större kunder. Det skulle även göra anslutningsavgifterna mer transparanta och anpassade efter en europeisk norm.

SKGS anser att det är bra att Svenska kraftnät föreslår en vidareutveckling av tidig dialog i anslutningsprocessen.

- Införa tidig guidande dialog med intressent, innan ansökan till regionnät, i anslutningsprocessen
- Införa trepartsdialog med regionnäts-ägare (kund) och anslutande slutkund och regionnätsägare för att tydliggöra förutsättningar och eventuella alternativa möjligheter i anslutnings-processen

SKGS välkomnar att Svenska kraftnät föreslår att effektkraven harmoniseras mellan de olika regionnätsföretagen. SKGS deltar gärna i Energiföretagens arbete med att ta fram en standardiserad mall/process för hänvisning till överliggande nät.

SKGS utgångspunkt

De i SKGS ingående branschorganisationerna; Skogsindustrierna, IKEM Innovations- och kemiindustrierna, Svemin och Jernkontoret samlar landets mest elintensiva företag. Företagen är globalt konkurrensutsatta och verksamheten utmärker sig genom långtgående förädling till högkvalitativa och specialiserade produkter. SKGS vill understryka vikten för våra företag av en säker elförsörjning med lågt klimatavtryck till konkurrenskraftiga kostnader som en förutsättning för fortsatt tillväxt och omställning.

Vår rapport Industrins elbehov till 2035 pekar på ett ökat elbehov på mellan 66 och 81 TWh till 2035. En av de främsta orsakerna till att efterfrågan på el skjuts på framtiden är att anslutning till elnätet tar längre tid än beräknat. Alla åtgärder som kan snabba upp anslutningsprocessen är välkomna. En effektiv och stabil överföring av el till lägsta möjliga kostnad är därmed en helt avgörande förutsättning för den omställning som industrin står i begrepp att genomföra.

Stockholm 27 mars 2026

Johan Bruce

Verksamhetsansvarig SKGS